

provincie **HOLLAND**
ZUID

GS brief aan Provinciale Staten

Contact:
M.A.F. Soeterbroek
070 – 441 60 59
maf.soeterbroek@pzh.nl

K.P. Spannenburg
070 - 441 80 82
kp.spannenburg@pzh.nl

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Datum

Ons kenmerk
DOS-2016-0012688
PZH-2017-621653765

Bijlagen
2

Aan Provinciale Staten

Onderwerp
Verstedelijkingsopgave Zuid-Holland.

Geachte Statenleden,

Zuid-Holland is de dichtstbevolkte regio van Nederland en levert met haar sterke economische sectoren de grootste bijdrage aan het bruto binnenlands product. De provincie kenmerkt zich door vele historische binnensteden, een brede keuze in woon- en werkmilieus, fijnmazige infrastructuur en nabijheid van groen en water. Het landschap varieert van kustlandschap tot veen- en rivierdeltalandschap.

Naast de vele kwaliteiten kenmerkt Zuid-Holland zich ook door een stedelijk gebied met een niet optimale samenhang waardoor welvaart wordt misgelopen (Bron: OESO - The Metropolitan Region of Rotterdam The Hague, The Netherlands (2016) en Tordoir – Prioriteiten voor een investeringstrategie (2015)). Daarbij staan we ook voor belangrijke transitie's en daaruit voortvloeiende maatschappelijke opgaven. Denk aan de energietransitie, klimaatadaptatie, de omschakeling naar de next economy (waarbij digitalisering, robotisering, duurzaamheid en vergroening een hoofdrol spelen) en demografische ontwikkelingen als vergrijzing en immigratie.

Woningbouw is een belangrijke factor in de verdere verstedelijking van Zuid-Holland. Tussen 2010 en 2030 zijn er ongeveer 230.000 nieuwe woningen nodig. Daarvan zijn er tot nu toe 80.000 gebouwd, wat betekent dat er nog een grote opgave ligt. Dit vraagt om een stevige gezamenlijke aanpak.

In Zuid-Holland geldt dat iedere regio in deze periode een eigen behoefte aan nieuwe woningen heeft. Regio's verschillen van elkaar door onder andere diversiteit in de mate van verstedelijking, door verschil in de mate van bereikbaarheid, door geografische ligging en door specifieke landschappelijke kenmerken. De verschillen zorgen ook voor onderscheid in hoe maatschappelijke opgaven tot uiting komen en voor verschillen in de kansen en mogelijkheden die er zijn om deze opgaven te beantwoorden. De opgave is om te zorgen voor voldoende woningbouwproductie (de afgelopen jaren is er te weinig gebouwd) en dat de juiste woning op de juiste plek wordt gebouwd.

De provincie werkt aan een integraal omgevingsbeleid waarin de maatschappelijke opgaven centraal staan. De verstedelijkingsopgave is één van deze opgaven. Een opgave die niet op zichzelf staat, maar juist een middel kan zijn om Zuid-Holland samenhangender, vitaler, sociaal-inclusiever en economisch sterker te maken. Bijgaande "Discussienota verstedelijking provincie Zuid-Holland" en "Strategieën voor verstedelijking" geven, op weg naar provinciaal omgevingsbeleid een voorzet op de visie en rol van de provincie in deze opgave.

Discussienota verstedelijking provincie Zuid-Holland

In de "Discussienota verstedelijking provincie Zuid-Holland" is een koers en inzet voor verstedelijking uiteen gezet die richting geeft aan het verwezenlijken van de kwantitatieve én kwalitatieve woningbouwopgave door de woningbouwopgave te koppelen aan andere maatschappelijke opgaven. Uit deze koers zijn zeven algemene uitgangspunten voor verstedelijking te geven, te weten:

1. Bouw voor eigen behoefte en stem af binnen de regio;
2. Bouw binnen bestaand bebouwd gebied;
3. Bouw nabij Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV);
4. Differentieer de woningvoorraad;
5. Benut de potentie van groen en water;
6. Koester en ontwikkel gebieden voor de nieuwe economie;
7. Draag bij aan de energietransitie.

1. Bouw voor eigen behoefte en stem af binnen de regio

Bouwen naar behoefte gaat over aantallen en over kwaliteit: voor elke regio het juiste woonmilieu, het juiste type woning, de juiste prijscategorie en duurzaam.

2. Bouw binnen bestaand bebouwd gebied

Met de ladder voor duurzame verstedelijking wordt zorgvuldig en duurzaam ruimtegebruik gestimuleerd. In de ladderonderbouwing staan de behoefte (kwantitatief en kwalitatief) aan een nieuwe stedelijke ontwikkeling en het realiseren van die behoefte binnen bestaand bebouwd gebied centraal. Bouwen binnen bestaand bebouwd gebied zorgt voor verbetering van de vitaliteit (van zowel dorpen als steden) en het leefklimaat doordat verouderde gebieden kunnen worden vernieuwd (door leegstaand vastgoed of bedrijfsterreinen om te vormen), vergoot het draagvlak voor voorzieningen en (hoogwaardig) openbaar vervoer (dit geldt voor zowel nieuwe als bestaande voorzieningen en ov), draagt bij aan het openhouden van het landschap en vergroot de nabijheid en interactie. Zo ontstaan schaal- en clustervoordelen (agglomeratiekracht).

3. Bouw nabij Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV)

Bouwen nabij HOV (bestaande uit het hoofd rail- en R-net) zorgt voor het benutten van de voordelen van multimodale bereikbaarheid (met de auto, fiets en ov). Bouwen bij HOV schept ook mogelijkheden/creëert voorwaarden voor het versterken van het openbaar vervoer (robuust netwerk) en draagt bij aan het stimuleren van fietsgebruik (verduurzaming mobiliteit).

4. Differentieer de woningvoorraad

Het differentiëren van de woningvoorraad op regionale schaal vergroot de diversiteit in woonomgevingen en de aantrekkelijkheid als vestigingsplaats. Op kleinere schaal kan meer differentiatie in woonbuurten en in de woningvoorraad zorgen voor het beter laten aansluiten van de voorraad op de huidige en toekomstige behoefte (bijvoorbeeld de toenemende vraag naar 1- of 2-persoonshuishoudens).

5. *Benut de potentie van groen en water*

Door de potentie van groen en water te benutten kan de luchtkwaliteit en het welbevinden in de stad worden verbeterd (gezonde verstedelijking). Groen en water zijn ook een belangrijk middel in het realiseren van woonmilieudifferentiatie.

6. *Koester en ontwikkel gebieden voor de nieuwe economie*

Met het koesteren en ontwikkelen van gebieden voor de nieuwe economie kan woningbouw worden ingezet op het creëren van interactiemilieus, transformatie van verouderde bedrijventerreinen en kantoorlocaties en het geven van ruimte aan bedrijvigheid en ondernemerschap in wijken.

7. *Draag bij aan de energietransitie*

Door nieuwe woningbouwontwikkelingen energieneutraal te realiseren en woningbouwontwikkelingen te laten bijdragen aan de verduurzaming van de bestaande gebouwenvoorraad kan worden bijgedragen aan de energietransitie.

Gedeputeerde Staten onderschrijven deze uitgangspunten en merken dat deze ook breed gedeeld worden in het veld. Het zijn geen nieuwe beleidspunten, wel zijn de relaties tussen de uitgangspunten en effecten op de maatschappelijke opgaven nadrukkelijker uitgewerkt. Hierdoor ontstaat een meer samenhangende en integrale inzet en aanpak van de verstedelijkingsopgave. Aangezien het niet om nieuw beleid gaat hebben Gedeputeerde Staten voor nu kennis genomen van de discussienotitie. Vanzelfsprekend vormt de discussienotitie een belangrijke bouwsteen voor de verdere aanpak van de verstedelijkingsopgave.

Strategieën voor verstedelijking

De verstedelijkingsopgave is multischalig en vraagt inzet van meerdere overheden en maatschappelijke partijen. Het provinciale bestuur van Zuid-Holland wil hierbij een partner zijn die open staat voor vernieuwing, samenwerkt, zich dienstbaar opstelt en waar nodig haar verantwoordelijkheid neemt. Hierbij is het belangrijk om te reflecteren op de eigen inzet en op wat partners van de provincie kunnen verwachten. Dit laatste is nader uitgewerkt in het advies "Strategieën voor verstedelijking" en geeft de richting aan waarbinnen in 2018 voorstellen worden uitgewerkt voor nieuw instrumentarium.

In het advies worden de volgende strategieën genoemd:

- Verbeelding: vertel het verhaal van Zuid-Holland en biedt inspiratie aan andere overheden;
- Coalitievorming: wees partner van de regio en doe mee op basis van gelijkwaardigheid;
- Financiering: stroomlijn investeringen en vereven op bovenlokaal niveau;
- Omgevingsbleed: creëer ruimte voor experimenten en stuur actief door omgevingsverordening;

- Kennisontwikkeling: breng kennisvraag en – aanbod bij elkaar en vorm lerende netwerken.

Het is goed te beseffen dat de provincie deze strategieën al op verschillende manieren inzet binnen de verstedelijkingsopgave. De provincie werkt samen met gemeenten binnen de Verstedelijkingsalliantie langs de kennisas (Leiden, Den Haag, Rijswijk, Delft, Schiedam, Rotterdam, Dordrecht en Zoetermeer) aan een samenhangende ontwikkeling van woningbouw, versterking van economische toplocaties en HOV. Samen met de gemeente Delft wordt de gedeeltelijke transformatie van Delft Schieoevers verkend. In het Gebiedsprogramma met de Hoeksche Waard wordt ingezet op het verbeteren van de economische vitaliteit en in het gebiedsprogramma Drechtsteden worden financiële stromen gebundeld. In de in procedure zijnde "Wijziging 2018 van de Visie ruimte en mobiliteit, het Programma ruimte en de Verordening ruimte" wordt bijvoorbeeld ingezet op het bieden van meer ruimte aan de transformatie van kantoren, winkels en cultuurhistorisch waardevolle gebouwen binnen de invloedssfeer van HOV.

Vervolgproces

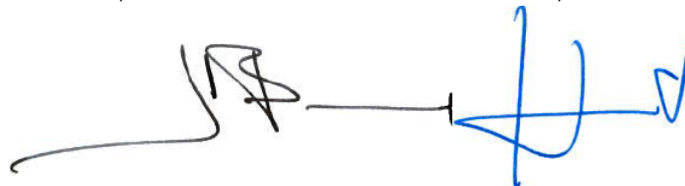
Op 7 december 2017 organiseert de provincie de conferentie "Toekomstbestendige verstedelijking...en nu realiseren". Tijdens deze conferentie gaan wij aan de hand van de genoemde uitgangspunten voor verstedelijking in gesprek met een breed palet aan partijen (gemeenten, waterschappen, projectontwikkelaars, bouwbedrijven woningcorporaties, vervoerders) die een bijdrage kunnen leveren aan de grote opgave zoals die nu voor ligt.

Op basis van de uitgangspunten en strategieën voor verstedelijking, de resultaten van de conferentie en de uitkomst van de bespreking hiervan met uw Staten, geven wij in opmaat naar het provinciale omgevingsbeleid in 2018 verder invulling aan onze rol in deze complexe opgave. Hiermee wordt invulling gegeven aan de extra ambitie die wij aan u hebben aangegegeven voor het thema verstedelijking en transformatie (Brief extra ambities bij begroting 2018, datum 10 oktober 2017, kenmerk PZH-2017-614788391). In 2018 willen wij u een pakket van maatregelen aanbieden die bijdragen aan de versnelling van de verstedelijkingsopgave. Hierbij zal ook worden gezien welke inhoud in welk (bestaand) gremium aan de orde moet komen.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

voorzitter,

drs. J.H. de Baas

drs. J. Smit

Bijlagen:

- Discussienota Verstedelijking
- Strategieën voor verstedelijking